

AKTİF BİR DÜŞÜNCE KURULUŞU OLARAK ROMA KULÜBÜ'NÜN ULUSLARARASI POLİTİKA ALANINDAKİ ETKİLERİ

The Effects Of The Roma Club As An Active Thought Institution On International Policy

Müjdat ATAMAN¹

Doç. Dr. Kemal YAMAN²

Cite As: Ataman, M. & Yaman, K. (2021). "Aktif Bir Düşünce Kuruluşu Olarak Roma Kulübü'nün Uluslararası Politika Alanındaki Etkileri", *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, (e-ISSN:2587-2168), Vol:7, Issue:31; pp:504-511.

ÖZET

Roma kulübü hükümetlerin dünyanın en acil sorunlarını çözemediği ve çevre ile ilgili konularda uzun vadeli düşünemediğini, bu konudaki girişimlerinde yetersiz olduklarını söyleyen İtalyan Sanayici Aurelio Peccei ve İskoç Bilim adamı Aleksander King tarafından insanlığın büyük sorunlarının nedenlerine potansiyel çözümler üretmek için kurulmuştur. Kulüp, çevre kirliliği, hızlı nüfus artışı ve beslenme gibi sorunlara çözüm arayışı içine girmiştir. Bu amaçla ekolojik çalışmaların modellenmelerinin hazırlanarak iktisadi kapasiteler, besin maddelerinin üretimi, hammaddelerin kullanımı, çevre kirliliği gibi değişkenlerin ekonomik büyüme süreçleri üzerindeki etkilerin ölçülmesine çalışmıştır. Böylece Roma Kulübü bu değişkenlerin büyüerek tehlikeli sınırlara yaklaşması halinde, dünya sistemine özgü hangi davranış biçimleri geliştirilmesi gerektiğini savunan ve bu sorunların çözümünde ekonometrik modeller kullanarak bilimsel çalışmalar yapan bir kuruluş olmuştur. Bu çalışma ile Kulübün, dünya üzerinde zamanla ne kadar etkili olduğu ve ne gibi çalışmalara imzalar attığının önemine değinilmiş olup bu konuda İtalyanca ve İngilizce kaynaklar taranarak kapsamlı bir çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Roma Kulübü, Ekonometrik modeller, Peccei, Aleksander King.

ABSTRACT

The club of Rome was founded to by Italian Industrialist Aurelio Peccei and Scottish Scientist Aleksander King, who said that that governments could not solve the most urgent problem of the world and think long term about environmental issues and also they were inadequate in their potential solutions to the causes of humanity's great problems. It has been an institution where studies are conducted on which behavior patterns peculiar to the world system should be developed in case these variables grow and approach dangerous limits, scientifically handled with econometric models by preparing models of ecological studies on situations such as environmental disasters, rapid population growth and nutritional problems, by measuring the effects of variable situations such as economic capacities, production of nutrients, use of raw materials, environmental pollution on economic growth processes. In this study, comprehensive study has been carried out by scanning Italian and English sources due to the insufficient Turkish resources and also it has been emphasized the importance of how effective and what useful studies have been carried over time on Earth in its study.

Key words: Club of Rome, Econometric models, Peccei, Aleksander King

1. GİRİŞ

1967 yılında Peccei tesadüfen Paris'te Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OCDE) Genel Sekreteri bilim adamı Alexander King ile karşılaşmışlardır. Bu kişi için şu şekilde tanımlama yapar. O, insan kalitesi sağlam bir bilimsel temeli dingin ve eşit yargı yeteneğiyle birleştiren nadir bir kültür adamı olarak tanımlanır der. Birlikte, karmaşık dünya durumunu tartışmak için örgütlenmemiş bilim insanları inşa etme ihtiyacı hakkında fikir birliğine varmışlardır. Böylelikle bilim adamları, sosyologlar ve iktisatçılar da dahil olmak üzere yaklaşık otuz uzmanı 6 ve 7 Nisan 1968'de Roma'da yapılmasını düşündükleri bir konferansa davet etmeyi kararlaştırırlar. Roma'da yapılan bu konferans Accademia Nazionale dei Lincei'de Villa Farnesina'da düzenlenerek Agnelli Vakfı tarafından finanse edilmiştir. Konferans esnasında katılımcıların iyi niyetlere rağmen, aynı fikirde olmasını sağlamak imkansızdı. Öyle ki Alexander King daha sonra *Bu toplantı muazzam bir fiyaskoydu* dedi. Ancak bazı katılımcılar kendilerini yenilgiye uğramış hissetmek istemiyorlardı. Bu yüzden konferanstan sonra küçük bir grup konuyu araştırmak için Peccei'nin evinde toplandı. Bunlar arasında Erich Jantsch, Alex King, Hugo Thiemann (Cenevre'deki Battelle enstitüsünün yöneticisi) ve Max Kohnstamm (Jean Monnet'in Avrupa yanlısı harekette sağ kolu), Dennis Gabor (Fizikte Nobel Ödülü alan kişi) ve tabii ki Peccei de vardı. Böylece Peccei'nin ruhun heyecan verici bir macerası olarak tanımladığı insanlık durumunun intihara meyilli cehaletine ilk başkaldırdığı niteliğindeki Roma

¹ Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Entitüsü, Kamu Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, Milano/İtalya

² Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Karabük/Türkiye

Kulübü doğdu. Diğer bir deyişle görünmeyen üniversite olarak da tanımlanan Roma kulübü ekonomik, sosyal ve doğal etmenler gibi dünyaca etkili bir yaklaşımı oluşturdu (Peccei, 1970, s.12).

2. ROMA KULÜBÜ TARİHÇESİ

Roma Kulübünün kuruluşundan bugüne kadar geçirdiği evreler aşağıdaki gibi özetlenebilir.

2.1. Aurelio Peccei ve Yaşamı

Roma Kulübünün kurucusu olup 4 Temmuz 1908 yılında Torino'da doğmuştur. Yaşadığı yer olan Torino'da ailesinden ve yerel toplumsal kültürlerden de etkilenecek, insan kaynakları ve özgürlük arzusuyla insanın merkezi unsur olduğu yaşam görüşünü geliştirdi. 1930 yılında Torino Üniversitesi'nden ekonomi lisansı ile mezun oldu. Kısa bir süre sonra farklı kültür ve yeni insanlar tanımak istemesi üzerine Sorbonne Üniversitesi'ne burslu olarak gitti. Çok sayıda dil bilmesi nedeniyle İtalya sınırlarının ötesine geçmek istemesi arzusuyla birlikte Peccei 30'lu yılların ortalarında Çin, Şangay ve Nanchang'da çalışma fırsatı buldu. 1938'li yıllara kadar Çin'de yaşadı. İkinci Dünya savaşı arefesinde İtalya'ya dönen Peccei kısa süre sonra antifaşist harekete katıldı ve burada "Giustizia e Libertà" yani "Barış ve Özgürlük" üyesiydi. Savaş sırasında tutuklanarak işkenceler gördü. Savaşın sona ermesiyle Peccei ALITALIA'nın kurulmasının yanı sıra FIAT'ın yeniden inşası ve aynı zamanda çeşitli özel ve kamusal çabalarda bulundu. Bu sayısız faaliyet, İtalyan direnişindeki rolünü rahatlıkla verebileceği herhangi bir siyasi veya ekonomik bir çıkar kabul edilmeden kendisi tarafından gerçekleştirildi. 1949'da FIAT'ın savaş sırasında durdurulan tüm operasyonlarını yeniden başlatmak için Latin Amerika'ya gitti ve Arjantin'de on yıl kaldı. Bu sırada otomobil ve traktör üreten FIAT Concord'u kurdu. Hızla Latin Amerika'nın en başarılı otomotiv firmalarından biri haline geldi. FIAT'ın tüm Latin Amerika'daki faaliyetlerine katkıda bulundu. Daha sonra 1958 yılında Italconsul'u kurdu ve Yönetim Kurulu Başkanı olarak 1970'e kadar çalıştı ve bu tarihten sonra Onursal Başkan olarak görev yaptı (Massini, 2004, s.14).

2.2. Kulübün Kurulması için Hazırlanan Zemin

1960'larda başlayan ancak 1970'lere kadar devam eden faaliyetlerin bir sonucu olarak, Peccei 1972'de Avusturya'nın Laxenburg kentinde bulunan Uluslararası Uygulamalı Sistemler Analizi Enstitüsü'nün (IIASA) başlıca mimarlarından biriydi. Enstitü, önemli bir mücadelede sonra kurulmuş olup ancak daha sonra ABD Ulusal Bilimler Akademisi, Sovyet Bilimler Akademisi, İtalya Comitato Nazionale di Ricerche gibi kuruluşlarla ilgilenecek Doğu ve Batı arasında önemli bir köprü görevi gördü. IIASA, farklı ülkelerden bilim adamları için bir buluşma yeri haline geldi ve bilim dünyası adına bir köprü işlevi gördü. İklim değişikliği, enerji ve tarım gibi farklı alanlarda önemli çalışmalar üretti. IIASA hala var ama önemli rolü Aurelio Peccei'nin göremediği, Berlin Duvarı'nın yıkılmasından önce gerçekleşti. Peccei, özellikle çevre alanındaki küresel sorunlar hakkında ciddi şekilde endişelenmeye başladı. Dünya Yaban Hayatı Fonu'na (WWF) dahil olarak, Uluslararası Yönetim Kurulu üyesi oldu ve misyonlarının sadece uluslararası değil, aynı zamanda İtalya'da da güçlü bir destekçisi oldu. (Santandrea, 2011, s.41)

Özetle bir girişimci olarak yeteneğine ve küresel ekonomi hakkındaki bilgisiyle birlikte, belirli bir girişimin, ülkenin ve hatta bir kıtanın ötesine geçme ve farklı fenomenler arasındaki bağlantıları anlama kapasitesinin temel rol oynadığı kişiliğiyle bütünleştirmiştir. Peccei, Rusya'da, Latin Amerika'da, Amerika Birleşik Devletleri'nde veya İtalya'daki girişimcilerin ve entelektüellerin yanı sıra çiftçilerin, işçilerin ve sanatçıların insan potansiyelini farkettiler ve bu durum üzerine fikirlerini oluşturdu. Hayatının sonunda, toplumu daha insancıl bir hale getirmenin anahtarının bu olduğunu kabul ederek, bu insan potansiyelini nasıl daha da geliştirebileceği konusunda çalışmalarını sürdürdü.

2.3. Roma Kulübünün Kurulması, Oluşumu ve Günümüzle Bazı Bağlantıları

Peccei'nin Roma Kulübü'nü kurmasına yol açan en önemli girişimi 1969'da İtalyanca olarak orijinalinden daha az etkili bir başlık olan "Verso L'Abisso" olarak çevrilen "The Chasm Ahead" yani "İlerideki Uçurum" adlı kitabıdır. "The Chasm Ahead", Dennis Meadows tarafından Ekim 2004'te Helsinki'de düzenlenen son Roma Kulübü toplantısında, "Büyümenin Sınırları" kitabının yayınlanmasından bu yana 32 yıldan fazla süren "sınırlar" hakkındaki tüm tartışmaların başlamasına yardımcı olan kitap olarak tanımlandı. Bu kitap hem Peccei'nin hem de Roma Kulübü'nün mesajının anahtarıdır. İlerideki Uçurum'da Peccei geleceği düşünürken ortaya çıkan temel ilkeler olarak aşağıdakileri tanımlamıştır:

- ✓ İnsanlık ve küresel çevre aynı entegre makro sistemin parçalarıdır. (Bu nokta hakkında ne kadar çok şey söylendiği ve bunun son 35 yılda ne kadar zor ve az duyulan bir mesaj olduğu)

- ✓ Bu makro sistemin bileşenlerinin çoğu parçalanma, hatta tamamen yok edilme riski altındadır. (Bu yazı yazıldığından beri bu olayların kaçınılmazı meydana geldi?) Bu konuların bazılarının, iklim değişikliğinden deniz ortamlarının yok edilmesine, Akdeniz bölgesindeki ormanların yok edilmesi tehlikesiyle karşı karşıya kalması durumu.
- ✓ Çeşitli bileşenler arasında giderek artan bu karmaşıklık ve dinamik etkileşimlerle yüzleşmek ve sürekli felaketleri önlemek için yeni bir küresel planlama yöntemi geliştirilmesi gerekmektedir.
- ✓ Böyle bir küresel planın geliştirilmesi ve uygulanması, bunu yapabilecek kapasiteye sahip tüm grupların ortak bir yükümlülüğüdür (Peccei, 1976, s.149).

Bu fikirlerle Peccei, onları somut olarak nasıl ileriye taşıyacağını ciddi bir şekilde düşünmeye başladı. 1967'de Paris'te İşbirliği ve Ekonomik Kalkınma Örgütü (OCED) Bilimsel İşler Genel Müdürü olan Alexander King ile karşılaşması sonrasında düşüncesi somutlaştı. Peccei ve King, 7-8 Nisan 1968'de Roma'daki Accademia dei Lincei'de otuz civarında bilim adamının, insanlığın karşı karşıya olduğu sorunların küreselliğini ve küresel düzeyde hareket etmenin gerekliliğini, şimdiye kadar paylaştıkları fikirlerini tartışmak için bir toplantı düzenlemeye karar verdiler. Accademia dei Lincei'deki toplantı, kısmen katılımcıların uzak bir geleceğe odaklanma zorluğu nedeniyle başarılı olmadı.

Toplantıdan sonra Peccei'nin evinde Erich Jantsch (planlama çalışmalarının büyük metodologlarından biri), Alexander King, Hugo Thiemann ve diğerleri dahil olmak üzere birkaç kişi gayri resmi bir toplantı yaptı. Roma Kulübü, aynı soruna odaklanmış zihinlerin ve insanların bu buluşmasıyla büyüdü. Belki de Roma Kulübü'nün başlamasına her şeyden çok, Alexander King tarafından desteklenen Aurelio Peccei'nin iradesi ve azmi etkili oldu. Böylece Peccei'nin "ruhun macerası" dediği şey başladı. Bunu belirtmeye düşküncü çünkü: "Roma Kulübü'nün herhangi bir değeri varsa, bu, insanlık durumunun intihara meyilli cehaletine karşı ilk isyan eden olmaktır".

Bu arada, Roma Kulübü'nün nasıl bir organizasyon olması gerektiği konusunda bazı açıklamalar meydana gelmişti. Roma Kulübü, 100'den fazla üyesi olmayan küçük bir gurup olmalı ve bağımsızlığını korumak için çok fazla finansmana sahip olmamalıdır. Apolitik, ancak kültürlerarası olmalıdır ve son olarak gayri resmi olmalıdır. Bir anlamda, örgütsüz ve amacına ulaşıldıktan sonra feshedilmesi gereken bir örgüt olmalıdır.

2.4.Kulüp Projeleri ve Etkileşimleri

Roma Kulübü'nün MIT projesi Jay Forrester tarafından yapılan somut bir öneriden kaynaklandı. Birkaç yıldır MIT'de dinamik sistemler üzerinde çalışan Forrester, dünya için şimdiye kadar iyi bilinen, yenilenemeyen kaynakların tükenmesi, sanayileşme, gıda üretimi ve çevresel bozulma olmak üzere birbirine bağımlı nüfus parametrelerini içeren matematiksel bir model hazırladı. Forrester projeyi o zamanlar grubunda genç bir araştırmacı olan Dennis Meadows'a emanet etti. Bu şekilde Roma Kulübü'ne bir rapor olarak "Büyümenin Sınırları" doğdu. Bu rapor, 12 Mart 1972'de Washington'daki Smithsonian Enstitüsü'nde kamuoyuna sunuldu. "Büyümenin Sınırları" 30 dile çevrildi ve kitabın 10 milyon kopyası satıldı ve Roma Kulübü'nün dünya sahnesi kazanmasına yardımcı oldu. Daha sonra Dennis Meadows 2002 Peccei Konferansı'nda "Sınırların Ötesinde" adlı bir sunum yaptı. 1972 matematiksel modeli için giriş verilerinin bu şekilde tarihlendirilmesinden ortaya çıkan şey, insanlığın orijinal kitapta belirtilen sınırların ötesine geçmiş olmasıdır. Meadows ve yardımcı yazarları, geçmişte olduğu gibi, bu model analizleri yoluyla geleceği tahmin etmeyi amaçladıklarını iddia etmiyorlar. Bunun yerine, modelin olası vadeli işlemler için alternatif senaryolara işaret etmesini umuyorlardı. Nitekim, yeni çalışmanın temel motivasyonu, girdi verilerini güncel hale getirmenin ve insanlığın gerçekten sınırların ötesine geçtiğini göstermenin yanı sıra, dünya vatandaşlarını kendi geleceği için daha fazla sorumluluk almaya teşvik etmek amacındaydı. Roma Kulübü'nün mesajı bu yüzden hala hayattadır (Musso, 2016 s.217).

Peccei, 1970 ve 1980 arasındaki on yılda, üst düzey karar vericileri insanlığın hayatta kalmasına karşı sorumluluklarının daha fazla farkına varmak ve duyarlı hale getirmek için bir plan yaptı. Bunlardan biri 1974 yılında zamanın Avusturya Şansölyesi Bruno Kreisky'nin de destekleriyle Avusturya'nın Salzburg kentinde devlet başkanlarıyla gayri resmi yapılan bir toplantıdır. Bu dikkat çekici bir toplantı oldu. Çünkü Devlet Başkanlarının her zaman resmi ortamlarda bir araya gelmesi mümkün olmamaktadır. TV kameralarından uzakta gerçekleşen bu toplantı bir dizi Devlet Başkanı'nın dünyanın bazı gerçek sorunları hakkında konuşmasına imkan sağladı. Bruno Kreisky'nin yanı sıra Salzburg'da Senegal Cumhurbaşkanı Leopold Senghor, Meksika devlet Başkanı Luis Echeverria, Hollanda Cumhurbaşkanı Joop den Uyl, İsveç Başbakanı Olaf Palme, Kanada Başbakanı Pierre Trudeau, Cezayir Başbakanı ve İrlanda Başbakanı da bulunmaktaydı. Salzburg'da ortaya sonuç, kolektif bir küresel sorumluluk üstlenme ihtiyacı ve belirli ulusal

hedeflere ancak küresel bir bağlamda uzun vadede ulaşılabilecek anlayıştı. Bu faaliyete paralel olarak, bu yıllarda Roma Kulübü'ne çeşitli projeler ve raporlar kamuoyuna açıklandı ve bu durum dünya çapında tanınmayı sağladı. Bunlardan biri, Mihailo Mesaroviç ve Eduard Pestel'in 1974'te dünyayı 10 bölgeye bölen metodolojik açıdan son derece ilginç olan "Hayatta Kalma Gelişimi" hakkındaki raporuydu. Bu rapor "Büyümenin Sınırları" ününü kazanmasa da, modelinin ayrılmış doğası açısından çok yararlı olarak bazı ülkeler modeli karar verme amacıyla kullandı. Bu projeyi 1976 yılında RIO projesi takip etti. Açılımı "Uluslararası Düzeni Yeniden Şekillendirmek" olan RIO, Nobel Ekonomi Ödülü sahibi Jan Timbergen tarafından yönetilerek önceki projelerin aksine matematiksel bir modele dayanmamıştı. Bununla birlikte, proje Peccei'nin vizyonunun merkezinde yer alan bazı unsurları içeriyordu. Yani, küresel erişime sahip bir projede, farklı kültürel geçmişlere ve farklı ideolojilere sahip insanlardan katkı almak gerekiyordu.

RIO projesini 1978'de *İnsanlık için Hedefler* adlı tamamen niteliksel başka bir proje izledi. Bu proje filozof ve siberetik uzmanı Ervin Lazlo tarafından yönetildi ve Lazlo bu projede küresel bir dünyada insanlık için ortak hedeflerin neler olduğu sorusunu ele almaya çalıştı. Bu proje, Aurelio Peccei'nin gelişen düşüncesini iyi göstermesi açısından da önemliydi, çünkü insanlık için ortak hedefler bulmak vizyonun bir parçasıydı. Aynı dönemde Peccei'nin gelecek için eğitim düşüncesinin dile getirdiği önemli bir ihtiyaca cevap olarak *Öğrenmenin Sınırı Yok* başlığıyla bir proje hazırlanarak yayınlanmıştır. Bu kitap, Peccei'nin her bir insanı doğrudan geliştirerek insani nitelikler geliştirmeyi amaçlayan bir eğitim çabasıyla, aynı zamanda çevreye ve toplumun kendisine zarar vermektan kaçınmanın bir aracı olarak cehaleti yenme arzusunun göstermektedir. Bu, daha önce de bahsedilen kırmızı çizginin ruhuna çok uygun bir durumdur (Meadows, 1972, s. 63). *Öğrenmenin Sınırı Yok* projesi oldukça farklı geçmişlere sahip üç kişi tarafından yönetildi. Romanyalı bir matematikçi olan Mircea Malitza, uluslararası işlerde siyaset bilimci olan Faslı Mehdi Elmandjra ve yüksek öğrenim uzmanı Amerikalı ve James Botkin. Bu kişilerin ortak özellikleri ve yaklaşımları kültürlerarası aynı zamanda disiplinler arasıydı. Bu çabaya paralel olarak, Umberto Colombo ve Nobel Fizik Ödülü sahibi Dennis Gabor tarafından Roma Kulübü'ne yazılan bir rapor daha ortaya çıktı. *Atık Çağının Ötesinde* başlıklı bu çalışma daha çok *Büyümenin Sınırları* çizgisindeydi. Giorgio Nebbia'nın ölümünden 20 yıl sonra, *Gazzetta del Mezzogiorno*'nun 16 Mart 2004 baskısında Aurelio Peccei'nin anısına yazdığı makalesinde Peccei'nin eylemlerine, gerçekten de yaşamına rehberlik eden iki temel temayı tanımlanmaktaydı. Bunlar *geleceğe dikkat ve eğitim ve insanlığın geleceği için bir vizyon* temalarıydı. Aynı ruh, Peccei'nin son yıllarının bir kısmını, farklı ülkelerden gelen otuz yaşın altındaki bir grup gencin bir toplantısına ayırmasına neden oldu. Roma Kulübü'nün de gençlerin gelecekleri olabileceği veya olması gerektiği konusunda girdiye ihtiyacı olduğuna inanıyordu. Ne yazık ki, Peccei'nin Roma Kulübü'ne geçmesinden sonra bu faaliyeti durdurma kararı aldı. 20 yıl sonra, Roma Kulübü'nün şimdi ilk adımlarını atmaya başlayan *think tank under30* (30 yaş altı düşünce kuruluşu TT30) olarak bilinen kendi organizasyonlarını kurmalarına yardımcı olmaya karar verdi.

2.5.Peccei'nin Etkin Rol Model Olması ve Gençlere Ulaşması

Peccei gençlerle yakından ilgilendiği zamanlarda çeşitli Uluslararası toplantılar düzenledi. Bunlardan biri *21. Yüzyıla Yaklaşmak: Küresel Sorunlar ve İnsan Seçimleri* başlığıyla 1982'de Tokyo'da bazı önde gelen dünya figürlerini içeren bir toplantıydı. Bir diğer önemli toplantı da 1982'de Budapeşte'de *Altı Milyar için Gıda* temasıyla gerçekleşti. Berlin Duvarı'nın hala var olduğu dönemde gerçekleşen bu toplantı, Sovyetler Birliği'nde, Orta ve Doğu Avrupa'daki diğer ülkelerin yanı sıra Macaristan'dan da önemli şahsiyetlerden yararlandı. FAO Genel Direktörü'nün desteği de bu toplantıyı özellikle önemli kıldı. Bu toplantı Aurelio Peccei ve devlet destekli büyük Tarım işletmeleri ile özel olarak sahip olunan küçük çiftliklerin bir arada yaşamasına izin veren Macar tarımının hayatta kalmasından sorumlu ana kişilerden biri olan József Bognar tarafından ortaklaşa düzenlendi.

Peccei'nin düzenlediği ve katıldığı son toplantı, 15-17 Aralık 1983'te Kolombiya'nın Bogotá kentinde *Barış Dünyasında Kalkınma* başlığıyla yapıldı. Bu başlık, çok ciddi siyasi ve ekonomik bölünmelere sahip, yarı kalıcı gerilla statüsündeki bir ülke için özellikle cesurcaydı. Peccei ile yapılan toplantının eş organizatörü Kolombiya Devlet Başkanı Belisario Betancour'ydü. Bugün bile, bu toplantı birçok Kolombiyalı tarafından vizyonu ve cesaretiyle hatırlanmakta olup bu toplantının katılımcılar üzerindeki derin etkisini oldukça yoğunur.

Temmuz 1984'te, Peccei'nin ölümünden birkaç ay sonra, Aurelio Peccei'nin Roma Kulübü Finlandiya Bölümü Başkanı Pentti matematikçi Malaska ile birlikte organize olmasına yardımcı olduğu bir konferans Helsinki'de düzenledi. Malaska, gelecekteki çalışmaların tüm Finlandiya Üniversitelerinde müfredatın bir parçası olmasından, Helsinki ve Turku'da bu alanda canlı çalışma Merkezleri oluşturmaktan sorumluydu.

Buna ek olarak, dikkat çekici bir şekilde, hem istişare hem de karar işlevlerine sahip, gelecekle ilgili konuları ele alan bir meclis grubu kurabildi. Kapanmayı bile düşünen Roma Kulübü'ndeki belirsizliklere rağmen Malaska, çeşitli Finlandiyalı Bakanların yardımıyla, başlığı *Küresel Meseleleri Yönetmek, Teşvik Nedenleri*" olan 1984 Konferansı'nı büyük bir başarıya ulaştırabildi.

2.6. Diğer Gelişmeler

Roma Kulübünün gelişmesinde etkili olan diğer gelişmeler ise aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

Expo 2000'de Roma Kulübü: Roma Kulübü, Hannover'de yapılan EXPO 2000'de yer aldı. Roma Kulübü Başkanı Ricardo Díez-Hochleitner, EXPO'nun Uluslararası Danışma Kurulu'na başkanlık ederek aynı zamanda Roma'nın Kulübünün ötesinde, geliştirilen Küresel Diyalog'dan sorumluydu. *Ne Tür Bir Toplum İstiyoruz?* sorununa yanıt arandı. Etkin bir şekilde ses getiren kulüp dünyada artan nüfus ve azalan besin sorunu, çevresel krizler ve diğer konulara dikkat çekerek misyonunu yerine getirdi.

Ürdün Prensinin Kulüp Başkanı Olması: Kasım 2000'de Madrid'de yapılan bir toplantıda, İspanya Kralı Juan Carlos ve Kraliçe Sofia'nın (Roma Kulübü Onursal Üyeleri) huzurunda, Ürdün'ün HRH Prensi El Hassan bin Talal Kulüp Başkanı ve Ricardo Díez-Hochleitner Onursal Başkan olarak atandı.

Sınırlar: 30. Yıl: Ernst Ulrich von Weizsäcker, Roma Kulübü'nde *Özelleştirmenin Sınırları* isimli ikinci raporunu yayınladı. Raporda, 50'den fazla vaka çalışmasıyla dünya çapındaki özelleştirme çabaları eleştirel bir şekilde incelendi. Kamu ve özel sektörün denge, güç ve sorumluluklarının yanı sıra sivil toplumun giderek daha önemli hale gelen rolü konusunda rehberlik sağladı. Dennis Meadows, Büyümenin Sınırları (1972) adlı kitabında yayınlanan uyarılardan bu yana eylem eksikliğinden duyduğu endişeyi dile getiren *30 Yıllık Güncelleme* adlı kitabını yayınladı. İnsanlığın gezegenimizin taşıma kapasitesini aşmaya devam ettiği ve aşmanın biyosferimizin sınırlarını da aştığı sonucuna varıldı.

Yeni Liderlik: Hindistan Kalkınma Alternatifleri Grubu Başkanı Ashok Khosla ve İsviçre Eberhard von Koerber AG Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su Eberhard von Koerber Eş Başkan olarak atandı. Kosta Rika'daki Birleşmiş Milletler Barış Üniversitesi'nin eski Rektörü Martin Lees, 2008 yılında Uwe Möller'in ardından Genel Sekreter seçildi. Kasım ayında, Almanya Federal Başkanı H. E. Dr. Horst Köhler'in daveti üzerine Roma Kulübü, *Küreselleşmenin Bir Sonraki Aşamasında Politika Zorlukları* konulu bir günlük uluslararası konferansa ev sahipliği yaptı. Başkan, Roma Kulübü üyeleri, çok çeşitli kültür elçilerinden ve diğer seçkin uzmanlar arasında görüş alışverişinde bulunmak için bir platform sağlayan toplantı, Cumhurbaşkanlığı'nın resmi ikametgahı olan Schloss Bellevue'de gerçekleşti.

Kulübün İsviçre'ye Taşınması: 2008 yılında İsviçreli işadamı ve Roma Kulübü üyelerinden Robert Heuberger'in desteğiyle Kulüp, uluslararası sekreterliğini İsviçre'nin Winterthur kentinde kurdu. Belediye meclisi kararı memnuniyetle karşılayarak kulübün çalışmalarına destek oldu ve halen daha da olmaya devam etmektedir.

2017 Çalışmaları: Roma Kulübü'nün 30'dan fazla üyesiyle işbirliği içinde, eş başkanlar Ernst Ulrich von Weizsäcker ve Anders Wijkman *Come On'u* (Hadi) yayınladılar. Kitap, Kapitalizm, kısa vadeli, nüfus ve gezegenin yıkımı, hükümetlerin, işletmelerin, finansal sistemlerin, yenilikçilerin ve ailelerin gezegenimizle etkileşime girme biçiminde bir revizyon önerdi.

Roma Kulübünün 50. Yılı: 7 Nisan 2018'de Roma Kulübü'nün kuruluşundan 50 yıl sonra 100 üye İsviçre'nin Winterthur kentindeki merkezinde yarım yüzyıla damgasını vurarak bir toplantı gerçekleştirildi. Ekim ayında, 400'den fazla uluslararası düşünce lideri; ileri gelenleri, insanlığın ve gezegenin karşılaştığı en acil zorluklarla çözümleri tartışmak üzere Roma'da bir araya geldi. Roma Kulübü, tarihinde ilk kez iki kadını, Güney Afrikalı Mamphela Ramphele ve Belçikalı Sandrine Dixon Declève'i ortaklaşa yönetecek şekilde görevlendirdi.

Yeni Vizyon Yeni Misyon: Roma Kulübü, şu beş tema üzerinde 5 Etki Merkezi kurarak yeni bir çalışma programı ve operasyonel yapı geliştirdi. İklim-evrensel acil durum, ekonomiyi geri kazanma ve yeniden yapılandırma, finansı yeniden düşünmek, yeni uygarlıkların ortaya çıkışı ve gençlik liderliği önemli başlıkları olurken Brüksel'de finansmanı yeniden planlamak üzerine odaklanan bir uydu ofisi açıldı.

Afrika'dan Ders: 5 ve 6 Kasım'da Roma Kulübü, Sahraaltı Afrika'da ilk yıllık konferansı'nı düzenledi. Etkinlik, "Ana Kıta" ile yeniden bağlantı kurmaya ve geleneksel Avrupa gönül bölgelerinin ötesine uzanmaya, insanların birbirine bağlılık ve ilişkilerine odaklanan hümanist ya da etik bir felsefe üzerine

kurulu ruhunu kanalize etmeye ve bakış açılarını genç nesillerin seslerine açmaya çalışırken, Kulüp tarihinde bir kilometre taşı oldu.

2.7. Peccei'ye Göre Çözümlemesi Gereken Önemli Faktörler

Peccei yaşanan çevre sorunlarının çözümü için 10 önemli faktörü şu şekilde sıralamıştır.

- ✓ Demografik nüfus patlaması.
- ✓ Gelir dağılımındaki uçurumların azaltılması.
- ✓ Biyosferin yıkımı ve bozulmasının önlenmesi.
- ✓ Dünya ekonomik krizinin yol açtığı sorunların giderilmesi.
- ✓ Dünyada giderek artan silahlanma yarışının durdurulması.
- ✓ Toplumsal ve sosyal bozulmaların giderilmesi.
- ✓ Anarşik Tekno-bilimsel gelişmelerin yol açtığı sorunların giderilmesi.
- ✓ Eski ve toplumsal sorunlarla ilgisiz kurumlardan kurtulmanın gerektiği
- ✓ Doğu-Batı çatışmasının önlenmesi ve Kuzey- Güney uçurumunun giderilmesi.
- ✓ Ahlaki ve politik liderlik eksikliğinin giderilmesi (Peccei, 1976 s.98).

Günümüzde yaşanan çevre sorunlarını çözüme kavuşturabilmek için geçmişin sorunlarından ders çıkarıp geleceğe yönelik önlemlerin şimdiden alınması gerekmektedir. Bunların en başında kuşkusuz hızlı nüfus artışı ve beslenme sorunu gelmektedir. Yapılan araştırmalarına göre 500 milyondan fazla insanın açlıkla baş etmek zorunda olduğunu bilinmektedir. Bu durum yetersiz beslenen çocuklar için ciddi bir tehlikedir. Diğer bir ciddi sorun da tartışmasız mülteci krizidir.

2.8. Çevresel Anlayış Modelleri ve Meadows modeli

Antik çağ ile çağdaş teknik arasındaki derin bir farkın varlığını kabul eden anlayışla, teknik enstrümanlar ile diğer enstrümanların ilişki kurma yeteneğini yeni özelliği olarak tanımlayan ve kalitenin sonucunun tek tip yasalarla belirlendiği ve insanın giderek kendi çevresi olarak tanındığı bir sistemin yaratılması çalışmaları anlayışı içinde olmuştur. 1960'lardan beri düzenlenen konferanslarda ortaya çıkan ve en çok vurgulanan özellik boyut ve hız kavramları olmuştur. Bu kavramlardan elde edilen teknolojinin çağdaş toplumun diğer iki ayağı olan bilim ve üretimle ilişkisine ilişkin hususlar özellikle ilginçtir. Bu üç faktörde Peccei, filozof Sergio Cotta'nın aynı yıllarda teknolojik enerji terimiyle gösterdiği bir sinerji olan ilerici bir spiral devreye göre gerçekleşen itici etkileşimin bir ilişkisi olarak görür ve bu durum çağdaş veya teknolojik toplumun gerçek bir lokomotif konumundadır. Öte yandan, giderek daha ani değişimleri müjdeleyen teknolojinin elde ettiği hızı inceleyen Peccei, çığınca yenilenmeye adanmış, olası etkilerin önleyici bir şekilde aydınlatılmasına izin vermeyen bir eylem stratejisinden kaynaklanan risk ve tehlikeleri vurgulamaktadır. Tarihin hızlanmasının arkasında, gizli bir kolektif kafa karışıklığı durumunun eşlik ettiği büyük bir risk gören Torinolular tarafından açıkça algılanır. Bu kafa karışıklığı, yüzyıllar boyunca yerleşmiş, geleneklerle temsil edilen muazzam deneyim ve bilgelik zenginliğinin değer kaybıyla açıklanmaktadır. Bir kez daha, Peccei'nin dikkate aldığı düşünceler, çağdaş teknolojinin edindiği hızın, kültürel evrimle çok daha hızlı ve tamamen ilgisiz olduğunu vurgulayan Fransız sosyologların yansımalarına yakın açıklamaların yanında, kendi içinde bulunan yeniyi entegre etmesini imkansız kılıyor. Teknolojik toplum her zaman geleceğe ışık tuttuğunu vurgularken savaş sonrası ikinci dönemde, geleceğe yönelik bir dizi yansıma ve analizin ortaya çıkması, gelecek çalışmalarda yerini almış bulunmaktadır. Toplumun düzensizliği, Roma kulübünün sürekli vurguladığı tehlikelerin başında gelip teknik ve bilimsel bilgiler ışığında pskiyo sosyal analizlerden geçerek felsefi yansımaya kadar çoklu disiplinlerarası araştırma gerektiği vurgulanmaktadır.

Geleceğe küresel bir yaklaşımla bakma ihtiyacı olarak Roma Kulübünün yürüttüğü söylemler dahilinde demografik patlamadan dünya ekonomisinin krizine kadar doğal bozulmadan toplumsal bozulmalara kadar, siyasi ve ahlaki liderlik eksikliklerine kadar karşılaşılan çeşitli kritik konular birbirleriyle ayrılmaz bir şekilde bir bütün olarak tanımlanmaktadır. Dünya çapındaki bu bağlantının nedeninin teknolojik gelişmenin elde ettiği ölçek ve hızın doğrudan bir sonucu olduğunu görmek kolaydır; Bu nedenle artık üzerinde durmaya gerek duyulmayan, *Problematique* kavramı söz konusu olduğunda, Roma Kulübü'nün eylemini karakterize eden uzun ömürlü unsurlara bütüncül yaklaşım dikkat çekmektedir. Bu kavram, insanlığın çıkmazıyla birlikte, örgütün söyleminin etrafında geliştiği temel taşlardan birini temsil eder.

Küresel sorunla yüzleşmek isteyenler için en büyük zorluğu temsil eden birçok farklı kritik konunun içinden çıkılmazlığı olsa da, yine de bazı konular hemen daha büyük önem kazanır. Bunlardan biri de çevre krizidir. Moll'un çalışmasının yorumlayıcı hipotezinin ardından, modern çevrecilik, Roma Kulübü'nün söyleminin ilerleyeceği gelecek çalışmalarının yanı sıra diğer ideal havzayı temsil eder. Aslında, çevre söylemi ile

Peccei tarafından teşvik edilen daha geniş olan arasında birçok füzyon noktası vardır. Modern çevreciliğin temel direklerinden biri olan Berry Commoner'ın *Kapanış Çemberi* kitabında karşılaştıran bazı unsurlar bariz görünür. Bunlar arasında teknolojik faktörün getirdiği kritik konuların algısını, ekosistemlerin karmaşıklığıyla olumlu yönde ilişkili olmayı ve bütüncül bir yaklaşıma duyulan ihtiyaç yer almaktadır. Berry Commoner bu kitabında ayrıca ABD yasalarının ekolojinin yadsınamayacak yasalarına uygun olarak tekrardan yapılandırılması gerektiğini savunur. Örneğin, temizlikte kullanılan ürünlerin (deterjanlar veya sentetik malzemeler gibi) doğal ürünlerle (sabun veya pamuk ve yün gibi) değiştirilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu noktalarda bu analizin amaçları için temel bir öge olan sibernetiğin önemi vurgulanmakta olup Commoner'ın dört temel ekoloji yasasından ilki (farklı doğal aktörlerin yapısal birbirine bağlılıkları doğası gereği muhteviyatında bulunur) ekoloji dinamikleri anlamak için bu araçları düzenlemeyi amaçlamıştır. Teknik araştırmalar içerisinde geliştirilen sibernetik kavramı ise teknolojik toplumların anlaşılması için temel olmayıp aynı zamanda yeni sanayi devrimi için nitelikli bir sıfat haline gelmekle kalmayıp aynı zaman da ekosistemleri anlamak için de temel bir araç haline gelmiştir. Julian Huxley'in düşüncesini tekrarlayan Peccei, teknolojik çağda psikososyal evrimine giren insanın ekosistemlerin düzenlenmesinde doğal döngülerin yerini nasıl aldığını, edinilen gücün, insanı çevresel dengelerden sorumlu sibernetik kişisi yaptığı birçok kez vurgulamaktadır (Randers, 2011, s. 214).

Roma kulübü çerçevesinde proje hazırlamak için görevlendirilen Meadows ve Donella *Büyümenin Sınırları* adında bir modelleme hazırlamışlardır. Bu çalışmanın ulaşmak istediği hedefler incelendiğinde nüfusun, iktisadi kapasitenin, besin maddelerinin üretimi, hammadde kullanımı ve çevre kirliliği gibi değişkenlerin ekonomik büyüme süreçleri üzerindeki izlerin ölçülmesi kapsamında oluşturulmuştur. Ayrıca dikkat çeken bir diğer nokta ise 100 yıl içerisinde oluşması muhtemel gelişme eğilimleri şimdiye kadar var olan verilerin bilgisayar simülasyon modellerinin yardımıyla hesaplanarak çıkartılması çalışmaların hedefleri arasında olmuştur.

Değişkenlerin büyüüp tehlikeli sınırlara yaklaşması halinde dünya sistemine özgü hangi davranış biçimlerinin geliştirileceği, teorik olarak iddia edilen değişkenler arasındaki illiyet bağlarının ispatı ekonometrik modellere dayanılarak ortaya konmaya çalışılmaktadır (Meadows, D./Meadows, D.1972, s.15).

Fakat bu modelde uluslararası ticari ilişkiler, nüfus hareketlerinin biçimleri, iklimsel özellikler, politik süreç ve düşünme mekanizmaları ayrıca dikkate alınmamaktadır (Meadows, D./ Meadows, s.80). Meadows'a göre araştırma konusu değişkenler arasındaki temel ilişkilerin esas itibarıyla her yerde aynı olması gerektiği kanısındadır. Dünya nüfus gruplarının yanı sıra bölgesel ve yerel nüfus gruplarında da aynı etkiyi yapması beklenmektedir. Bu basitleştirmeden dolayı sağlıklı tahminlerin yapılması durumu da göz ardı edilmektedir. Ancak bu model pratikte sorunlar içerse de ekonomik büyümenin sınırlarının görülebilmesi ve nedenlerinin açıklanabilmesi açısından oldukça önemli bilgiler barındırdığını hatta sosyo-ekonomik yaşam tarzımızın da bu sınırları kapsama da ne kadar önemli rol oynadığı ortaya çıkmaktadır.

Medows modeli dört aşamada gerçekleştirilmektedir: (Meadows, D/Meadows, D:77)

1-Nüfus, kapasite, besin maddelerinin üretimi, hammaddelerin sömürüsü, çevre kirliliği gibi beş temel değişkenin kendi kendisini ayarlayan sistem yapıları olarak kurgulanması. Kendi kendisini ayarlayan sistem yapıları bu değişkenlerin nedensel şartlarını yansıtmaktadır.

2-Mevcut bölgesel ve küresel verilerin kaydedilmesi.

3-Belirli bir test zamanı içerisinde test edilen verilerin birlikte etkilerinin hesaplanması.

4-Sistem davranışlarının değişimi için önerilen artış veya değişimlerin ve belirli önlemlerin etkilerinin araştırılması.

Yukarıdaki durum incelendiğinde nüfus büyümesinin oldukça tehlikeli boyutlara vardığını görülmektedir. Hatta bu durum *süper tehlike* olarak tanımlanmaktadır.

3. SONUÇ

Bugün, Kulüp zorlu ve tartışmalı küresel konularda ön planda olmaya devam ediyor. 35 Ulusal Derneği içeren yeni bir misyon ve organizasyon yapısı tarafından yönlendirilen Roma Kulübü tarafından şu ana kadar 45'in üzerinde Rapor yayınladı. Yerleşik paradigmalara meydan okumaya ve bugün toplumun ve gezegenin karşı karşıya olduğu birçok acil durumu pratik olarak ele alan politikaları savunmaya devam ediyorlar. Kulüp, küresel sosyal, çevresel ve ekonomik sistemlerde uzun vadeli sistemik değişimlerin temellerini atmaya çalışırken, tarihsel amacına sadık kalmaktadır. Kısacası Kulüp, Belçika'nın başkenti Brüksel'de uydu

ofisi bulunan, İsviçre Winterthur'da tam zamanlı bir sekreteryası olan ve yaklaşık 100 aktif üyeye sahip olan bir kuruluştur. Kulup, kurulduğu günden bugüne kadar misyonunu yerine getirmeye çalışan, yaşadığımız çevrenin yok olmasını önlemek ve insanların daha huzurlu bir gezegende yaşamalarını sağlayabilmek için çalışan bir organizasyon olarak faaliyetine devam etmektedir.

KAYNAKÇA

- Bernat, P., & Ciałozela, H. (2016). On The Need Of Ethical Foundations For Global Education. *Studies In Global Ethics And Global Education*, 3-9.
- Akyol, A., & Tolunay, A. (2006). Türkiye'de Sürdürülebilir Orman Kaynakları Yönetimi, İlkeleri, Göstergeleri Ve Uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11-14.
- Aurelio, P. (1973). *La Qualita Umana*. Roma: Mondadori.
- Barbieri Masini, E. (2004). *The Legacy Of Aurelio Peccei Twenty Years After His Passing And The Continuing Relevance Of His Anticipatory Vision*. Roma.
- Braillard, P. (1983). *L'impostura Del Club Di Roma*. Bari: Dedalo Edizione.
- Jorgen, R. (2012). *Scenari Globali Per I Prossimi Quarant'anni*. (G. Bologna, Dü.) Edizione Ambiente.
- Kartal, Z. (2007). Gelişme Ve Ekolojik Modeller. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 4-10.
- Laszlo, E. (1978). *The Inner Limits Of Mankind: Heret. Reflections On Today's Values, Culture, And Politics*. Oxford Kronberg: Pergamon Press.
- Leroux, M. (2005). *Global Warming - Myth Or Reality?: The Erring Ways Of Climatology*. Chichester: Springer.
- Meadows, D., Meadows, D., Jorgen, R., & Behrens, W. (1975). *I Limiti Dello Sviluppo*. Mondadori.
- Mihailov, N., & Sakelarijeva, L. (2016). *Studia Ecologiae Et Bioethicae*, 129-136.
- Musso, A. (2006). *La Concezione Della Tecnica Nel Discorso Ambientalista Del Club Di Roma*. Torino.
- Peccei, A. (1978). *The Club Of Rome Ten Years On Reports*.
- Peccei, A. (1982). *Global Modelity For Humanity*.
- Peccei, A. (1984). *One Hundred Pages - Reflections Of The President Of The Club Of Rome*. New York: Pergamon Press.
- Santandrea, M. (Tarih Yok). *Pensare Il Futuro: Aurelio Peccei E Il Club Di Roma*. *Chimica E Storia Della Scienza*, 3-13.
- Şen, H., Kaya, A., & Alpaslan, B. (2018). Sürdürülebilirlik Üzerine Tarihsel Ve Güncel Bir Perspektif. *Ekonomik Yaklaşım*, 29, 6-19.
- Tay Bayramoğlu, A., & Koç Yurtkur, A. (2016). Türkiye'de Karbon Emisyonu Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Doğrusal Olmayan Eşbütünleşme Analizi. *Aiü Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2-8.
- Teksöz, G. (2011). Geçmişten Ders Almak: Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 16-19.
- The Club Of Rome. (Tarih Yok). 06 01, 2021 Tarihinde The Club Of Rome Publications: <https://www.clubofrome.org/about-us/history/> Adresinden Alındı
- Weizsäcker, E. (2019). *The Club Of Rome, A Club Of Long-Term Thinkers*. *Europhysics News*, 29-31.
- Yenilmez, M. S., & Yenilmez, F. (2017). Türkiye'nin Avrupa Birliği Çevre Politikalarına Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi. *Optimum Journal Of Economics And Management Sciences*, 4-18.
- Yöntem, G. (2013). *Ekonomik Büyüme Ve Karbon Salınımı Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizi: Türkiye Örneği*. Yıldız Teknik Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, 6-8.